

Inhoud	Beekherstel op de Herk in Helshoven Gebiedsgericht overleg Demerbekken model voor keuze proefgebieden ecosysteemdiensten De grote modderkruiper woont nu officieel in het Schulensbroek Olievervuiling op de Gete Evolutie waterkwaliteit Demerbekken: goede vooruitzichten voor de Velppe
---------------	--

1. Beekherstel op de Herk in Helshoven

In december 2013 werden twee historische meanders in de bovenloop van de Herk hersteld. De werken kaderen in het strategisch project Herk en Mombeek, een van de integrale projecten uit het bekkenbeheerplan van het Demerbekken waarbij een gezamenlijke visie, samenwerking tussen alle betrokken actoren en het bereiken van concrete doelstellingen centraal staan. Het bekkenbestuur van het Demerbekken gaf het valleigebied van de Herk en de Mombeek een hoge prioriteit voor het bereiken van een goede waterkwaliteit in het kader van het realiseren van de doelstellingen van de kaderrichtlijn Water.

De natuurlijke structuur van beken herstellen helpt om de waterkwaliteit te verbeteren, overstromingen te voorkomen en heeft een positief effect op de ecologische kwaliteit van waterloop en vallei. Vorige eeuw werd de Herk ter hoogte van de Romeinse Kassei in Helshoven over 100 meter rechtgetrokken. Twee meanders werden gedempt om het water sneller af te voeren en de vallei droog te houden. De beek kwam hierdoor ook dieper te liggen waardoor planten en dieren zich er niet meer thuis voelden.

Vorig jaar werden de twee historische meanders in Helshoven terug aangesloten. Tegelijkertijd werden de oevers afgeschuind en de beek zelf kreeg een meer gevarieerde structuur. De combinatie van meandering, structuurvariatie en zwak hellende oevers geeft meer ruimte aan water én extra kansen voor oeverplanten en amfibieën. Op het weiland naast de beek werd een poel aangelegd. Met de uitgehaalde grond werd de eendenvijver van de plaatselijke wildbeheereenheid gedeeltelijk opgevuld waardoor de vijver zacht hellende oevers krijgt. Op deze manier krijgen waterplanten weer kansen en zal de vijver aantrekkelijker worden voor amfibieën en libellen.

Het Bekkenssecretariaat Demer en het Regionaal Landschap Haspengauw en Voeren coördineren gezamenlijk het strategisch project Herk en Mombeek. Door deze samenwerking tussen de Vlaamse Overheid, de provincie Limburg, de stad Sint-Truiden, Natuurpunt en de lokale Wildbeheereenheid werd een stukje van de Herk terug hersteld en duurzaam ingericht. In het gebied van Herk en Mombeek plant

de Vlaamse Milieumaatschappij ook grote beekherstelprojecten in combinatie met nieuwe zuiveringsstations in Jesseren en Hoepertingen en kleinere beekherstelprojecten in de bovenloop van beide waterlopen.

↑ top

2. Gebiedsgericht overleg Demerbekken model voor keuze proefgebieden ecosysteemdiensten

Begin 2013 startten de universiteiten van Antwerpen, Leuven en Gent, het VITO en het INBO met het ECOPLAN project. Met dit project willen ze het concept van ecosysteemdiensten toetsen aan de praktijk. De maatschappij is afhankelijk van een brede waaier aan goederen en diensten die geleverd worden door natuurlijke ecosystemen, die we 'ecosysteemdiensten' noemen. Het 'ECOPLAN' project probeert deze ecosysteemdiensten beter in te schatten en waarderen, waardoor het concept op termijn kan ingezet worden op project- en beslissingsniveau.

Om het concept ecosysteemdiensten aan de praktijk te toetsen, selecteerden de onderzoekers zes projectgebieden. Drie ervan sluiten aan bij de gebiedsvisie van het Demerbekken. Bij de keuze werd immers de voorkeur gegeven aan gebieden met een bredere visie op het watersysteem en waar er door de aanwezigheid van gebiedsgericht overleg al dynamiek en een projectstructuur aanwezig was. De drie gekozen gebieden vertegenwoordigen elk een aspect van het Demerbekken. Hierdoor ontstaat een totaalbeeld op het bekken.

Herk en Mombeek staat model voor de leemgebieden met veel open ruimte, landbouw en natuur en de typische kenmerken van de valleien in het zuiden van Vlaanderen.

Stiernerbeek bevindt zich in het zandige noorden van het bekken in een omgeving die veel sterker verstedelijkt is, maar waarin zich toch nog bepaalde natuurparels bevinden.

Al het water komt samen in de Demer van het gebied **Demervallei**, waar de focus ligt op het herstellen van de natuurlijke winterbedden van de Demer.

Het bekkensecretariaat faciliteert het ECOPLAN project in de projectgebieden die in het Demerbekken liggen. In Herk en Mombeek organiseert het bekkensecretariaat het overleg tussen de betrokken actoren. Ook voor de Demervallei nam het bekkensecretariaat het initiatief om de betrokkenen rond de tafel te brengen.

Voor elk van de projectgebieden wordt de komende maanden een 'quick scan' uitgevoerd, die een overzicht zal geven van de relevante ecosysteemdiensten per gebied. De gehanteerde methodologie sluit sterk aan op de uitwerking en prioritering binnen de nieuwe stroomgebiedbeheerplannen.

↑ top

3. De grote modderkruiper woont nu officieel in het Schulensbroek

De grote modderkruiper (*Misgurnus fossilis*) is een Europees beschermde vissoort met een wat geheimzinnig imago. De grote modderkruiper leeft in de modder en wordt maar heel zelden waargenomen. Doordat de vis bij onweer onrustig wordt en naar boven komt zwemmen, werd hij in sommige cafés in Schulp in een pot gehouden als een soort weervoorspeller.

© Rombout van Eekelene

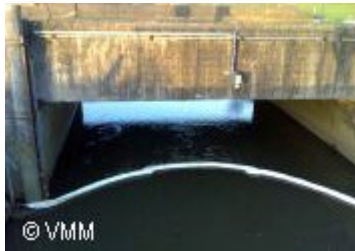
In het eerste bekkenbeheerplan stond het soortenbeschermingsplan voor deze vissoort van Herk- de-Stad vermeld. De bescherming ervan staat ook op de agenda van het integraal project 'Schulensbroek'.

Vroeger kwam de grote modderkruiper veelvuldig voor in de grachten van het Schulensbroek, maar het was lang geleden dat hij nog was gevangen in Schulen. Daardoor nam de twijfel toe of de soort er nog wel voorkwam. Een recent DNA onderzoek, op vraag van ANB, geeft nu zekerheid. In de geanalyseerde waterstalen werd DNA van de grote modderkruiper gevonden, waardoor met zekerheid kan gesteld worden dat hij nog voorkomt in de grachten van het Schulensbroek.

Verder onderzoek moet een beter zicht geven op de grootte van de populatie, zodat gepaste maatregelen kunnen genomen worden om de grote modderkruiper beter te beschermen.

↑ top

4. Olievervuiling op de Gete

Op 13 november 2013 werd de Gete, over een traject van 13 kilometer, vervuild door stookolie. De stookolie bleek afkomstig van een stookolietank in Budingem (Zoutleeuw). De brandweer van Tienen, Halen en Diest, politie, civiele bescherming en de Vlaamse Milieumaatschappij werkten samen om de vervuiling te bestrijden. In Herk-de-Stad verhinderden de brandweer van Diest en de civiele bescherming dat het vervuilde Getewater in Herk of Demer terecht kwam.

↑ top

5. Evolutie waterkwaliteit Demerbekken: goede vooruitzichten voor de Velpe

Uit de waterkwaliteitgegevens 2012 van de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) blijkt dat het Demerbekken goed scoort op het vlak van zuurstofhuishouding. De voorbije jaren werd er in het Demerbekken flink geïnvesteerd in waterzuivering. Deze inspanningen vertalen zich nog niet helemaal door in de biologische waterkwaliteit. Een verbetering van de structuurkwaliteit van de waterlopen de volgende jaren kan hiertoe bijdragen.

De Velpe is een goed voorbeeld van een waterloop die er de laatste jaren sterk op vooruitgegaan is dankzij nieuwe zuiveringsinfrastructuur. Het afvalwater van de omliggende woonkernen bleef er lange tijd ongezuiverd. Dankzij de bouw van zuiveringsinstallaties in Roosbeek en Vissenaken, kwam daar de laatste jaren verandering in. Ook in Glabbeek en Kortenaken wordt de komende jaren in waterzuiveringsinfrastructuur geïnvesteerd. Eens de nodige rioleringen en collectoren aangesloten zijn, kan de Velpe op bepaalde plaatsen zelfs in de buurt komen van de 'goede toestand' volgens de Europese kaderrichtlijn Water. Het bekkensecretariaat van het Demerbekken onderzoekt momenteel de mogelijkheid om een nieuw integraal project voor de Velpe op te starten om deze evolutie mee te ondersteunen.

Meer info over de waterkwaliteit in het Demerbekken en in de andere Vlaamse bekkens kunt u raadplegen op [de website van de Vlaamse Milieumaatschappij](#).

↑ top

Het bekkensecretariaat van het Demerbekken wenst u een voorspoedig en integraal gelukkig 2014.

Bekkensecretariaat Demerbekken

p/a Vlaamse Milieumaatschappij
Vlaams Administratief Centrum
Diestsepoort 6, bus 73
3000 Leuven
Tel. 016 66 53 50
secretariaat_demer@vmm.be

